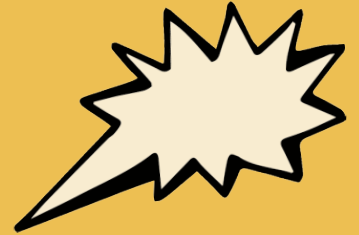

Kletsen - 'Do it yourself'

Mensen maken klanken met hun stembanden. Die brengen de lucht uit de keel in trilling. Zo kunnen we praten en met elkaar bellen. Zonder stem kunnen we ook kletsen: door te chatten of met gebarentaal.

Planten kletsen niet met elkaar via een stem. Ze kunnen wel berichten aan elkaar doorgeven. Dat doen ze bijvoorbeeld met geuren via de lucht of door signalen te geven via de wortels.

Onderzoekje -

Boomwortels

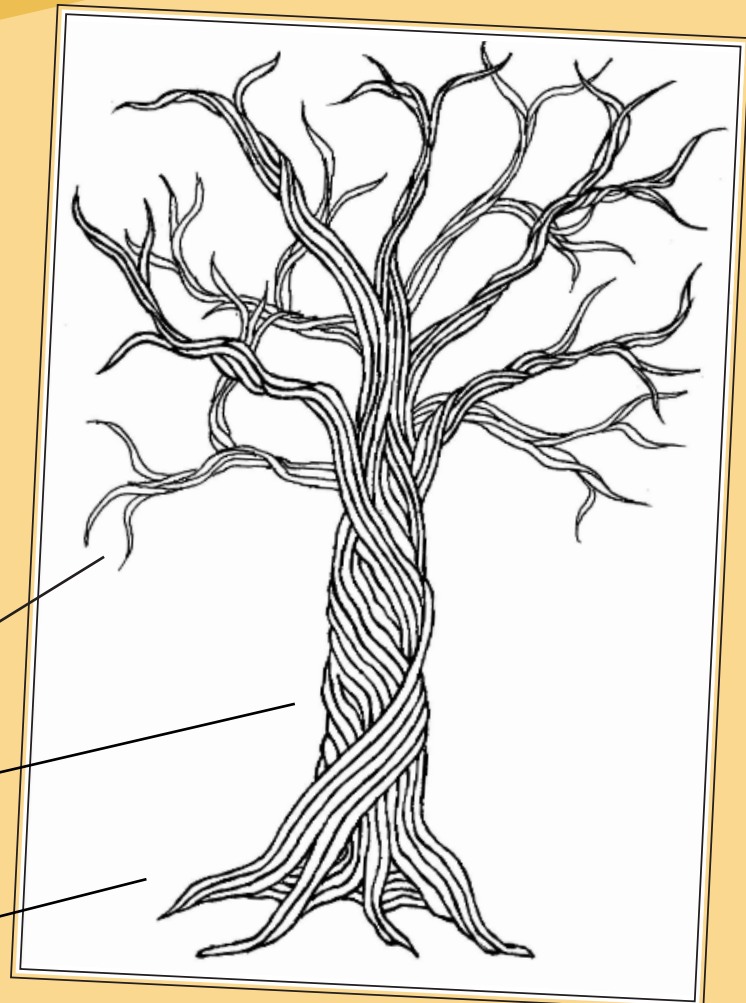
Wist je dat de wortels van een boom onder de grond ongeveer net zo groot zijn als zijn kroon? Vaak zelfs 2x zo groot!

De kroon is het geheel van takken en bladeren bovenop de stam.

Kroon

Stam

Wortels

TIP:
Tekening in de
kleurplaat
zelf de
blaadjes aan
de boom

1. Ga naar een grote boom op de stoep of op een plein.
2. Blijf onder de rand van de **kroon** staan, dus: onder het uiteinde van de verste takken.
3. Pak stoepkrijt en teken op de grond een cirkel onder de rand van de **kroon**.
4. Tel het aantal grote stappen van de cirkel naar de stam van de boom. (**1 grote stap = ongeveer 1 meter**)

5. Schrijf op hoe lang de wortels ongeveer zijn. Herhaal dit bij nog twee andere bomen.

Boom 1: meter

Boom 2: meter

Boom 3: meter

Onderzoekje 2 - Schimmels

Boomwortels krijgen onder de grond hulp van schimmels. Schimmels leven op de boomwortels en maken kilometers lange, superdunne draden in de grond. Daarmee komen ze ook op plekken waar boomwortels niet kunnen komen. Ze halen daar water en voedsel uit de grond, en geven dat aan de boom. Ze geven ook signalen van de ene boom door aan de wortels van een andere boom. Zo kunnen bomen elkaar waarschuwen voor gevaar of elkaar helpen met extra voedsel als een boom ziek is.

1. Ga in een park met bomen naar een plekje waar je de grond kunt onderzoeken.
2. Schuif de bovenste laag blaadjes en strooisel opzij.
3. Daaronder is de grond vochtig en zie je misschien bladeren die half verrot zijn. Maak met je vingers de grond voorzichtig een beetje los.
4. Zie je hele dunne, witte draden? Dat zijn de schimmeldraden die de boom helpen. De dikste draden kunnen we zo met onze ogen zien, voor de dunnere draden hebben we een vergrootglas of mi croscoop nodig.

Ruiken - Maak je eigen parfum

Bloemen hebben vaak lekkere geuren om insecten te lokken. Bladeren hebben soms geuren waar een insect juist niet zo dol op is. Zo zorgt de plant dat er niet van zijn bladeren wordt gegeten.

1. Pluk zoveel mogelijk lekker ruikende bloemetjes en blaadjes.
2. Snijd de bloemetjes en blaadjes fijn.
3. Stop alles bij elkaar in een koffiefilter, en zet in een kopje.
4. Giet 2 kopjes water over het mengsel heen.
5. Dek het koffiefilter af met een 2e koffiefilter.
6. Laat 1 nacht in het kopje met water staan.
7. Knijp het filter nog eventjes uit boven het kopje, om de geur sterker te maken.
8. Giet het geurwater in een schoon flesje met een dop.
Nu heb je je eigen plantenparfum!
9. Smeer het parfum op je huid of ruik zo vaak je wilt aan het flesje.

*Zouden de insecten nu
allemaal op je af komen,
of juist van je weg vliegen?*